

Javni poziv za dodjelu sredstava za poticanje komplementarnih djelatnosti u 2012.

Obrazloženje prijedloga za dodjelu sredstava

Na osnovi „Javnog poziva za dodjelu sredstava za poticanje komplementarnih djelatnosti u 2012. godini“, objavljenog 12. listopada 2011., *Hrvatski audiovizualni centar* je tijekom javnog natječaja službeno zaprimio 283 prijave za poticanje komplementarnih djelatnosti uključujući i prijave izvan osnovnog roka natječaja te krive prijave. Savjetnici Umjetničkog vijeća za komplementarne djelatnosti u sastavu: Nenad Polimac, Boris Poljak i Marina Škrabalo, odlučili su dio prijava koje su vezane za isti program sagledavati kao jednu prijavu čime se broj prijava smanjio na 272 prijave koje su uzete u razmatranje prijedloga za poticanje komplementarnih djelatnosti odnosno 266 prijave ako iz ove statistike izdvojimo šest prijava koje ne spadaju u programe komplementarnih djelatnosti. Od te 266 prijave koje su uzete u razmatranje, savjetnici su izdvojili 158 prijava kao nositelje poticajnih i vrijednih programa koji će bilo na državnoj ili lokalnoj razini omogućiti kontinuitet prisutnosti audiovizualnog segmenta djelovanja, uz ukupnu financijsku potporu HAVC-a u predloženom iznosu od 11.749.610,00 kuna.

Uspoređujući sa prošlogodišnjim natječajem iz 2011. godine, ovogodišnji je natječaj pokazao značajan porast u broju ispravnih prijava kojih je **skoro za trećinu (32%) više u odnosu na prethodnu godinu** (njih 266 spram 202) što je i promjena u trendu budući da je prošle godine došlo do umjerenog smanjenja broja prijava. Ove je pak godine došlo do značajnog porasta broja prijava i to naročito u kategorijama djelatnosti razvijanja audiovizualne kulture (40 više), filmskim festivalima i drugim audiovizualnim manifestacijama (11 više) i izdavaštvu (15 više). Ukupno povećanje broja prijava rezultiralo je i u porastu broja predloženih programa za financiranje, no ne za trećinu, **već za petinu (22%) u odnosu na broj predloženih programa prošle godine** (158 spram 130).

U godini koju ćemo upamtiti kao godinu štednje i odricanja, ukupne okolnosti vezane uz financiranje komplementarnih djelatnosti na nacionalnoj razini dovode HAVC u izuzetno osjetljivu situaciju. Ove okolnosti daju se sažeti u jednostavnu sliku: lokalne zajednice i sredstva gradskih proračuna masovno se povlače iz sudjelovanja u projektima audiovizualne kulture, ostavljajući festivale i druge programe filmske kulture bez elementarne potpore. Slično se događa i sa politikom sponzorstva velikih hrvatskih kompanija, u godini štednje napuštaju hrvatske filmske festivale i druge projekte. U tim okolnostima HAVC mora odabrati: hoće li preuzeti odgovornost za obustavljanje čitavog niza projekata, ili će nadoknaditi realni minimum troškova nužan za opstanak ionako krhke mreže mjera koje podupiru audiovizualnu kulturu i promociju neholivudskog filma u našoj zemlji. HAVC mora birati: napustiti načelo obrane kulturne raznolikosti ili odustati od smanjivanja proračuna. U konačnici, predlažemo vijećima HAVC-a **povećanje od 13% ukupnog predloženog iznosa** za financiranje komplementarnih djelatnosti u 2012. godini. Prethodne godine proračun je iznosio 10.365.920,00 kn, dok je ove godine predloženi ukupni iznos 11.749.610,00 kuna. Pritom je važno

napomenuti da predložena visina financiranja predviđa i **smanjenje prosječne visine potpore za 7%.** Prošle godine, potpora je prosječno iznosila 79 737,85 kn dok ove godine, prema prijedlogu savjetnika iznosi 74 364,62 kn. Najveća povećanja izdataka odnose se na filmske festivale, i to na ovogodišnje kratkometražno i pritom jubilarno izdanje Animafesta, međunarodno najrelevantnijeg filmskog festivala. Kratkometražno izdanje se održava svake dvije godine, te tim slijedom ove godine zahtijeva dodatnih pola milijuna kuna u odnosu na prošlogodišnji odobreni iznos. U skladu sa zaključcima Hrvatskog audiovizualnog vijeća savjetnici su u ovogodišnjem prijedlogu financiranja festivala pokušali ujednačiti razine financiranja filmskih festivala vodeći se osnovnom, zasad još radnom kategorizacijom njihove programske opsežnosti i procijenjenom nacionalnom odnosno regionalnom značaju. Pritom je bilo važno voditi računa o negativnom trendu sufinanciranja od strane lokalnih vlasti i sponzorskih sredstava uslijed nastavka ekonomske krize.

U razmatranju prijedloga za raspodjelu sredstava u cilju poticanja komplementarnih djelatnosti, umjetnički su savjetnici pored temeljnih pretpostavki kvalitete i izvedivosti predloženih projekata, posebnu pozornost usmjerili projektima koje možemo razvrstati prema sljedećim kriterijima:

1. programi i projekti od nacionalnog značaja koji su usmjereni na veću povezanost i prisutnost Hrvatske u kontekstu primarno europskih, ali i svjetskih audiovizualnih događanja, osiguravaju kontinuitet razvitka audiovizualne kulture i amaterskog stvaralaštva, sustavno dokumentiraju, konzerviraju, kritički vrednuju hrvatsko audiovizualno stvaralaštvo te omogućuju stručno usavršavanje i organizirano djelovanje na razini niza audiovizualnih profesija. Većina ovih zadaća uvelike ovisi o održivosti, kvaliteti i inventivnosti djelovanja središnjih institucija hrvatske kinematografije posebice Hrvatske kinoteke, Hrvatskog filmskog saveza te nacionalnih strukovnih udruženja.

2. programi i projekti od lokalnog značaja koji u svojim matičnim sredinama imaju ulogu poticanja i razvijanja audiovizualne kulture, stvarajući manje filmske i kulturne centre, koji unutar svojih kulturoloških posebnosti omogućuju uspostavu sustavnog bavljenja filmom čime se pridonosi decentralizaciji audiovizualne djelatnosti u Hrvatskoj. Dodatna je pažnja u tom pogledu posvećena projektima razvoja audiovizualne kulture usmjerenima na djecu i mlade te na programe u manjim sredinama i izvan regionalnih središta. Namjera obuhvaćanja što većeg broja lokalnih sredina, očituje se u podatku da se 158 predloženih programa održava u 36 različitih gradova i općina iz 17 različitih županija te da u samo u tri od 39 lokalnih sredina u kojima su prijavljeni programi nije odobren niti jedan prijavljen program. Iako Zagreb prednjači prema broju odobrenih programa (74 od 158 ili 47%), to je uvelike uslijed činjenice da većina nacionalnih institucija, strukovnih udruga i izdavača ima sjedište u Zagrebu, dok se prilikom razmatranja lokalnih audiovizualnih manifestacija i edukativnih aktivnosti uvelike vodilo računa o regionalnoj i lokalnoj zastupljenosti. To je vidljivo i po prosječnom udjelu odobrenih u odnosu na broj prijavljenih programa koji za one koji će se odvijati u gradu Zagrebu iznosi 57%, dok za sve one izvan Zagreba iznosi 59%.

3. projekti koji iziskuju nastavak financijske potpore, primarno misleći na prethodno već pokrenute programe, koji su svojom kvalitetom, sustavnošću i javnim značajem ostvarili uvjete za daljnju potporu od strane Hrvatskog audiovizualnog centra te čiji učinci uvelike zavise o njihovoj redovitosti i dugoročnosti.

4. projekti koji do sada nisu financirani, a pridonose daljnjem razvijanju posebnosti i raznovrsnosti, podjednako estetskoj i etičkoj, u javnoj ponudi audiovizualnih sadržaja. Bez otvorenosti novim programima iz različitih lokalnih sredina, nije moguće ostvariti razvojnu funkciju HAVC-a u području komplementarnih audiovizualnih djelatnosti. Stoga se u 2012. godini predlaže financiranje 41 programa i njihovih provoditelja koji prošle godine nisu dobili potporu HAVC-a što iznosi **26% svih predloženih programa za financiranje.**

Potreba za jasnijim planom djelovanja unutar javnog poziva za komplementarne djelatnosti nije zaobišla ni ovogodišnji sastav savjetnika, a svojim smo odlukama nastojali biti otvoreni prema onim programima koji pokazuju usmjerenost prema dugoročnoj aktivnosti, smatrajući da jedino kontinuitet predloženih programa može stvoriti pretpostavku za poticaj audiovizualnog djelovanja, te tako u dobroj namjeri odgovoriti na zahtjeve društva. Nadamo se da smo svojim djelovanjem dodatno pojačali pretpostavke za kontinuitet predloženih programa koji će biti prihvatljiv i budućim savjetnicima.

Tijekom rada na sagledavanju ovogodišnjih prijava na Javni poziv za komplementarne djelatnosti, savjetnicima Umjetničkog vijeća za komplementarne djelatnosti nametnulo se više formalnih upita ili mogućih poteškoća u djelovanju, a što je rezultiralo otvorenim pitanjima koje smatramo da zahtijevaju odgovore, ali i moguće rješavanje u okviru djelatnih tijela Hrvatskog audiovizualnog centra.

Od otvorenih pitanja, smatramo da dva moramo posebno istaknuti pred tijelima Centra;

1. Pitanje održivosti filmskih festivala i kontinuiranih programa

Ovogodišnje prijave za sufinanciranje filmskih festivala opetovano su istaknule problem s kojim se suočavaju organizatori ovakvih manifestacija u ostvarivanju budžeta za svoje programe. Kao jasan odraz ekonomske situacije, sponzorsko sufinanciranje festivala je sve manje zastupljeno u budžetima takvih manifestacija, a financiranje iz većine lokalnih javnih proračuna značajno se smanjuje i vrlo je neizvjesno, tako da se organizatori nužno okreću onim izvorima koji su im još uvijek otvoreni za suradnju, među kojima je od presudnog značaja HAVC.

Prepoznajući važnost takvih manifestacija za korisnike u Hrvatskoj koji često kroz festivale upoznaju one filmske rodove i filmsko stvaralaštvo koji nisu dio njihove filmske svakodnevice, savjetnici su prepoznali da takav vid audiovizualnog djelovanja mora biti sastavni dio ponude u Hrvatskoj. U tom kontekstu se kod sufinanciranja filmskih festivala ili sličnih manifestacija nametnula činjenica da takvi

programi unutar budžeta za komplementarne djelatnosti čine trećinu ukupnog iznosa, čime se značajno smanjuje budžet za potrebe osnovne edukacije, stručnog usavršavanja ili recimo izdavaštva. U svrhu veće ravnomjernosti financiranja različitih programa, savjetnici su se trudili jasnije odrediti koji su festivali od posebnog značaja za Hrvatsku te sukladno tome uspostaviti za korisnike veću jasnoću u sufinanciranju takvih manifestacija. Detaljan prijedlog kategorizacije festivala bit će predstavljen tijekom odlučivanja HAVC-a na raspravu i usvajanje.

2. Pitanje Hrvatske kinoteke

Iz godine u godinu se unutar rada savjetnika postavlja pitanje statusa Hrvatske kinoteke koji je velik korisnik budžeta za komplementarne djelatnosti, ali čije sufinanciranje programa restauracije filmova ne pomaže temeljitom rješavanju organizacijskog problema ove ustanove od iznimnog značaja za hrvatsku kulturu. Smatramo da je vrijeme za temeljito mijenjanje odnosa Ministarstva kulture prema osnovnoj djelatnosti ove institucije, a to je čuvanje hrvatske filmske baštine, i to tako što će *osnovni financijski izvor te djelatnosti biti osigurana kao zasebna stavka u okviru državnog proračuna za zaštitu kulturnih dobara*. Drugo pitanje vezano uz Kinoteku je njezin položaj unutar postojećeg sustava Hrvatskog državnog arhiva. Smatramo da bi *trebalo ispitati mogućnost odvajanja Kinoteke iz sustava Hrvatskog državnog arhiva čime bi se mogli stvoriti drugačiji uvjeti za djelovanje ove institucije*. Vjerujemo da sadašnji status Kinoteke ne zadovoljava potrebe audiovizualne zajednice tako da smatramo kako je potrebno pokušati jasnije odrediti status ove institucije unutar našeg društva, čemu bi HAVC mogao doprinijeti, pokretanjem stručne i političke rasprave.

U okviru ostalih programa ovogodišnji je poziv potvrdio potrebu javnog edukativnog djelovanja u audiovizualnom polju s ciljem što većeg uključivanja djece i mladeži u programe koji su usmjereni prema tom djelu naših korisnika. Sustavni audiovizualni odgoj djece i mladeži ne pridonosi samo razvijanju novih sposobnosti kod ciljane skupine već ih uklapa u širi kontekst europskog i svjetskog obrazovanja u kojem svi oblici audiovizualnih medija imaju veliku ulogu u njihovoj pripremi za buduće djelovanje unutar zajednice. Zato nam se čini da na *audiovizualni odgoj djece i mladeži ne treba gledati kao na nešto čime se ispunjava slobodno vrijeme već kao sastavni dio školstva* koji će omogućiti da dobivena znanja i vještine postanu važan dio daljnje profesionalne usmjerenosti neovisno o polju u kojem djeluju.

U Zagrebu, 25. siječnja 2012.

Umjetnički savjetnici:

Nenad Polimac

Boris Poljak

Marina Škrabalo